

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	PO/00/2001/4109		
Onderwerp		Doorkiesnummer	
Landelijk Beleidskader 2002-2006			

In de nota Aan de slag met Onderwijskansen is u begin 2001 een hoofdlijnenbrief over het Landelijk Beleidskader Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid (LBK GOA) 2002-2006 toegezegd. Met deze brief doe ik deze toezegging gestand.

Positionering LBK in achterstandendebat

De wet GOA is augustus 1998 in werking getreden. De ervaringen van de afgelopen 2,5 jaar hebben mede als uitgangspunt gediend voor de aanscherpingen die in bijgaande notitie voor het LBK worden voorgesteld.

Verder is met de Kamer in het jaar 2000 indringend gesproken over de effectiviteit van het onderwijsachterstandenbeleid. De aandacht ging daarbij met name uit naar de ministeriële verantwoordelijkheid voor resultaten op leerlingniveau. Dit leidde o.a. tot steun voor de aanpak van het Onderwijskansenbeleid.

Ook in de ontwikkeling van het LBK 2002-2006 neemt de vraag naar effectiviteit en resultaat een belangrijks plaats in. Gegeven de bestuurlijke verhoudingen zoals die bij wet voor het GOA zijn vastgelegd is het rijk er aan gehouden zich bij het sturen op resultaat binnen de bandbreedte van die wettelijke bepalingen te blijven.

De wettelijke bepalingen GOA voorzien in een ministeriële verantwoordelijkheid voor het publiceren van een LBK waarin landelijke doelstellingen en evaluatiewijze worden gegeven.

Gemeenten zijn gehouden aan het opstellen van een lokaal plan waarin doelen worden geoperationaliseerd, beschikbare middelenstromen en hun aanwending worden aangegeven en de lokale evaluatie wordt omschreven. Over het plan dient op overeenstemming gericht overleg met de schoolbesturen te zijn gevoerd. Het gemeentebestuur legt verantwoording af aan de gemeenteraad. Het rijk voorziet in een landelijke evaluatie en controleert via inspectie en accountantsdienst of de wettelijke verplichtingen worden nageleefd.

Het is een controle op rechtmatigheid, niet op doelmatigheid. Via landelijke monitoring en onderzoek wordt wel een landelijk beeld over de doelmatigheid van GOA verkregen.

Binnen deze bestuurlijke verhouding is de ministeriële verantwoordelijkheid een systeemverantwoordelijkheid, en daarmee voor het sluitend zijn van de controleketen Gemeenten hebben een leverplicht ten aanzien van de informatiebehoefte voortvloeiend uit Rijks toezicht op de rechtmatige besteding van middelen.

Met het voorgestelde LBK wordt de bandbreedte voor sturen op resultaat maximaal benut. Ik wil benadrukken dat bij de invulling van dit nieuwe LBK is uitgegaan van een verscherping van de mogelijkheden die de wet biedt.

De belangrijkste verscherpingen zijn:

- Het toezicht op de naleving van de wettelijke bepalingen zal niet langer louter stimulerend van karakter zijn.
- In het controleprotocol van de accountantsdienst wordt opgenomen dat ook gecontroleerd wordt of de middelen conform het lokale plan zijn uitgegeven.
- Er wordt een scherper onderscheid aangebracht tussen landelijke doelstellingen en middelen
- De landelijke doelstellingen worden waar mogelijk concreet geoperationaliseerd op leerlingniveau.
- De landelijke doelstellingen richten zich op taalbeheersing en het verwerven van sociale competenties.
- Deze doelstellingen worden ten minste geoperationaliseerd voor de cruciale transitiepunten: rond de entree in het basisonderwijs (VVE), de keuzemomenten voor schoolsoorten VO en het moment van uitstroom (VSV).
- Gemeenten en schoolbesturen worden er aan gehouden bij het bepalen van de inzet van middelen schoolspecifieke keuzes te maken, op basis van een lokale analyse van de achterstandsproblematiek.

Het debat over onderwijsachterstandenbeleid en de positionering van dat beleid ten opzichte van zowel het algemene onderwijskwaliteitsbeleid als ten opzichte van het decentralisatiebeleid, zoals gestart met de onderwijskansendiscussie, zet zich voort. Mede op grond van het te verwachten rapport van de Algemene Rekenkamer over

onderwijsachterstandenbeleid, het SCP-rapport over gemeentelijk jeugdbeleid en de Kabinetsreactie, en - later in de tijd - het Onderwijsraadadvies over de gewichtenregeling (najaar 2001) en de voortgangsrapportage Grote Stedenbeleid zal het Kabinet het komend jaar intensief met de Kamer komen te spreken over het beleid gericht op de aanpak van maatschappelijke en onderwijsachterstanden. Daarbij is aan de orde dat onderwijsachterstandenbeleid niet op zich staat. Zij hangt samen met de ontwikkelingen in relevante beleidsomgevingen, zoals bijvoorbeeld werkgelegenheid, huisvesting en veiligheid, en heeft zij te maken met een steeds veranderende doelgroep. Dit legt beperkingen op aan de mogelijkheid om alleen het onderwijs op het resultaat "reductie achterstanden" af te rekenen.

Korte en langere termijn

Zoals aangegeven is te voorzien dat het komend jaar de discussie over het bestrijden van achterstanden en het bevorderen van sociale cohesie zich zal voortzetten. Met het opstellen van het LBK GOA kan echter niet worden gewacht. Het LBK vormt de uitwerking van de wet gemeentelijk onderwijsachterstanden, en overeenkomstig de wettelijke bepalingen ten aanzien van GOA stelt het rijk telkens voor een periode van vier jaar een landelijk beleidskader vast. Per 1/8/2002 dient een nieuw LBK van kracht te zijn. Uit het oogpunt van behoorlijk bestuur is met de organisaties de afspraak gemaakt dat het nieuwe LBK één jaar voor inwerkingtreding in het Staatsblad wordt gepubliceerd. Gemeenten moeten in de gelegenheid zijn het lokale overleg, voorafgaand aan de vaststelling van het gemeentelijk onderwijsachterstandenplan te voeren, en bij de gemeentelijke begrotingsvaststelling de inzet van middelen te bepalen. Achter het vaststellen van de inhoud van het LBK staat grote druk, wil deze termijn gehaald worden.

Bij deze invulling geldt dat de discussie over de wenselijkheid om wijzigingen aan te brengen in de bestuurlijke verhoudingen tussen te onderscheiden overheden een andere is, en ook met meerdere leden van het Kabinet gevoerd zou moeten worden, dan die betreffende de beste invulling van het LBK 2002-2006.

Planning

Bijgesloten notitie schetst de hoofdlijnen van het nieuwe LBK en bevat een toelichting op de voorgestelde keuzes. Aan de hand van een concept-tekst zijn veldconsultaties gehouden. Een aantal consultatieve gesprekken wordt de komende weken

afgerond. Met het oog op de toezegging de Kamer tijdig, in januari over de hoofdlijnen LBK te informeren kies ik ervoor u, parallel aan de nog lopende consultatieronde, nu te informeren over de gekozen richting in het nieuwe LBK en over de stand van zaken bij de voorbereiding van de AMvB. Voor de goede orde attendeer ik u er op dat de Kamer met het oog op de vaststelling van het LBK 2002-2006 de AMvB zelf juni 2001 via de voorhangprocedure voorgelegd krijgt.

Bekostiging GOA

De bekostiging van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2002-2006 wordt bij aparte AmvB geregeld. Deze notitie LBK gaat dan ook niet op de bekostiging in. Met de AMVB Bekostiging GOA zal zowel het totale volume aan GOA-middelen als de verdeling van deze middelen over gemeenten worden geregeld. Eerder hebben wij u erover geïnformeerd dat voor de periode 2002 -2006 de VVE-middelen en de OK-middelen deel zullen uitmaken van het GOA-budget. In het nieuwe GOA-kader wordt vastgehouden aan de deelname door risicoleerlingen aan goede VVE-programma's als succesindicator. Het te bereiken participatieniveau op 1/8/2002 levert meteen de nulmeting voor de nieuwe GOA-periode.

Met de bundeling van deze middelenstromen worden de lokale regiemogelijkheden - in overleg met de scholen - versterkt. Over de financiële aspecten van GOA 2002 - 2006 kunt u op korte termijn een brief tegemoet zien..

Momenteel wordt door Andersson, Elffers en Felix onderzoek uitgevoerd naar de positie van onderwijs aan asielzoekers voor leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs. Op basis van deze bevindingen zullen nadere voorstellen worden ontwikkeld. Vanaf 1 augustus 2002 zullen de middelen voor deze leerlingen niet langer deel uitmaken van het GOA-budget.

Uw Kamer zal hierover worden geïnformeerd.

Tot slot

Met de notitie "schets van het LBK 2002-2006" en deze toelichting op de positie van het LBK binnen een bredere achterstandendiscussie vertrouw ik er op u voldoende te hebben geïnformeerd over de voorgenomen richting van het GOA-beleid.

De staatssecretaris van Onderwijs, cultuur en Wetenschappen,
Mede namens de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn
en Sport,

K.Y.I.J. Adelmund